
KAKO DOHVATITI ČAROBAN SVIJET?

Ivo Kalinski, Zagreb

I ove će godine za 35. smotru dječjega kajkavskoga pjesništva osnovnoškolci kajkavskoga govornog područja svoju istančanu *ljubav prema kajkavskoj Riječi, prema Riječi općenito* - prema rodnom kraju, prema svojim najbližima, prema školi i školovanju, pri čemu je riječ *kaj* ona koja u sebi nosi i krajolik, i odrastanje, i ljubav, i blagost, i opomenu, i svetost - iskazati kao ikonu koja se štuje, iz koje se živi. U naših mladih i najmlađih stihotvoraca tom se riječi u stihovima/ pjesmama nastoji dati viša životna vrijednost.

To naprosto gorljivo nastojanje naših najmlađih školaraca pjesnika/pjesnikinja da se kajkavština (bilo ona zagorska, varaždinska, međimurska, prigorska, gorskokotarska itd.) stvaralački uokviri - velik je *edukativni zalogaj* mentora i voditelja literarnih družina - učitelja, nastavnika i profesora hrvatskoga jezika koji im osim stručnih jezičnih znanja nastoje u srce i dušu ucijepiti i učvrstiti osjećaj ljubavi prema toj prvoj, materinskoj riječi, ukazujući im na činjenicu kako je riznica organskih naših kajkavskih govora nepresušan izvor estetskih, stvaralačkih mogućnosti.

U prilog obostranog *radnog razumijevanja*: učenik - nastavnik ide svakako iz godine u godinu na Smotrama kajkavskoga dječjega pjesništva osvjedočeno pojavljivanje sve to novih osnovnih škola kajkavskoga područja (Ozalj, Petrinja, Vojnić, Rijeka, Moravice itd.), dakako i novih stvaralačkih učeničkih potencijala. Ove godine, na primjer, sedamdesetak osnovnih škola s preko četiri stotine učeničkih pjesmotvora - najviše dosad.

Ono što osobito raduje jest pojavljivanje stihotvoraca najmlađeg uzrasta, onog prvog i drugog razreda. U najmlađih, uz nerijetko naivan ali iskren opis zapažanja pojavnosti svijeta oko sebe (Hana Babić, *Sončeko*), ali i osobne identifikacije (Sofia Pandur, *Zipka*) ili kako je: *Drieve je naviek liepe,/ ja ga gledim/ i z njim skup pomalu rastem* (Rajna Landripet, *Jene drieve*), oda zavičaju: *Kad šečem*

po lozi/ od radosti zapopevam,/ dragu hižu i u njoj mamu pogledam!/ To je moj lipi kraj/ di se čuje/ naš stari dobri kaj! (Martin Kos, *Hižica na brigu*). A kad se prepleću maštarija, igra i stvarnost - *čarobni svet* u mladu biću diše novim i začudnim ritmom: *Dok navečer lepo/ vtonem v san/i krenem v tev svet/ bez mržnje i boli/ s puno ljubavi i veselja,/ srečna sem kak ptičica na grani./ Taj prekrasni svet traje i traje.../ Putujem, bežim, igram se./ No dok naglo otprem oči/ se lepo pobegne, zruši se, nestane./ Jedva čekam noć!* (Franka Jerbić, *Čarobni svet*).

Oblikujući *domaćim* riječima svojega kraja tematsko bogatstvo, koje se iz godine u godinu uglavnom ne mijenja, ali se motivima, sve to novim poticajima izabranim riječima čitatelju približuje također na nov način, to se približavanje *čarobnom svijetu stihova*, kad je tako, prepoznaje osobitošću izričaja. Ponekad se u proširenoj tematici učenik stihotvorac služi anegdotalnom zgodom, humorom, čak izokrenutim humorom. Takvih pjesmotvora ima podosta. Dakako, u onih viših razreda, ne izostaje ikonografija ljubavne čeznutljivosti, obično tragične. U mnogih pak pretežu nevine sličice pune emotivnog naboja, bilo da se opisuje krajolik, ljudi, pojave ili s posebnim obzirom blagdanski dan: *Na nebo se nušejo ajngeli,/ A zvezda bleščeča kože pot/ Do maloga Jezuša/ I veseloga Božiča* (Jana Conjar, *Božič pred vrotaj*), ponekad su u nekih stihovi nabijeni uočavanjem socijalnih tegoba koje "moderni" život sa sobom donosi: *V denešnje vrijeme/ ljudi se se meje/ smejeju./ Se je više unih koje/ brige moučiju./ Babica i dedik flaše/ z kontejneri prebiraju,/ a ljudi vu fabriku plače/ ne dobivleju/.../Jedino diete ništ ne razme/ sam si v piesku/ hižice slaže* (Manuela Mašić, *Osmeh*).

Javnom fonetsko-fonološkom recitalnom izvedbom dijela odabranih pjesničkih radova naših osnovnoškolaca kajkavaca, osobito svih odabranih i tiskanih u zborniku kao jedinstvenom dokumentu - još jednom se, već trideset i pet godina zaredom, ukazuje na stalnu potrebu očuvanja i njegovanja ovog dijela naše kulturne baštine.

(Iz predgovora zbirci "Čarobni svijet")